

Soleiðis rindar tú ikki skatt

Verandi kapitalvinningskattalógin letur upp fyrri einum holi, har partaeigarar við virðisbrøvum, sum eru eldri enn lógin, kunnu taka pening út skattafrítt

SKATTAHOL

Jákup Mørk

Og tað er einki ólógligt í hesum. Prinsippið aftan fyrri hetta byggir á regluna, at tað bara er vinningur av partabrøvum, sum skal skattast.

Hevur tú t.d. goldið 100.000 kr. fyrri partabrøv, sum tú síðani selir fyrri 200.000 kr., er tað sjálvsagt bert vinningurin av hesum, sum er skattafríur.

Tað man neyvan vera nakar, sum fær ilt av, at íleggjarar fáa upprunliga innskot sítt aftur, áðrenn skattur skal latast av partabrævsølu, men í ávísam færum er tó gjørligt, at allur peningurin kemur skattafrítt aftur til áðran.

Trupulleikarnir í hesum eru tvinnir. Annar er, at tað fram til á heysti 2001 var soleiðis, at vinningur av partabrøvum, sum vóru eldri enn 10 ár, var skattafríur. Tann reglan varð broytt tann 16. november 2001, men tó bert soleiðis, at broytingin fevnir um partabrøv, sum eru keypt eftir hesa dagfesting. Tað er nevnlaga ikki møguleiki at lóggeva við afturvirkandi kraft uttan so, at hetta er til fyrimuns fyrri teir borgarar, sum hetta ávirkar. Hetta tí keyparin í hesum færinum hevur ognad sær partabrøv undir teimum til ta tíð galdandi fortreytum.

Dagfestingin broytist ikki

Tá nýggja kapitalvinningskattalógin varð sett í gildi 1. januar 2002 kom tó eitt hol í lóggávuuna, sum tað síðani eru fleiri, ið hava funnið.

Hetta hevur við sær, at partaeigarar við partabrøvum, sum eru eldri enn 10 ár og sum eru keypt fyrri 16. november 2001, kunnu fáa frípartabrøv, uttan at hetta verður roknað sum inntøka av nøkrum slag. Frípartabrøv vil í hesum

føri siga, at felagið – um tað hevur upparbeitt eitt yvirskot – konverterar part av uppsparda yvirskotinum til partapening.

Í kapitalvinningskattalógin verður lagt upp til, at um frípartabrøv verða latin, so skulu hesi roknað við einum útveganarvirði upp á 0 kr., og tí skuldi tað helst verið so, at allur sölupeningurin av hesum er skattskyldugur, tá partabrøvini verða seld.

Trupulleikin í hesum er tó, at verða frípartabrøv latin partaeigara, sum hevur keypt upprunaligu partabrøvini fyrri 16. november 2001, so verður útveganardagurin á hesum roknaður sum dagurin, sum upprunaligu partabrøvini vórðu fingin til vega. Altso verða øll partabrøvini – eisini tey, ið eru fingin fyrri einki – at skattast eftir gomlu lóggávuni, og tað vil siga, at allur vinningur er skattafríur, bara útveganardagurin liggur 10 ár ella meira afturi í tíðini.

Hyggjuráðini eru bara, at vinna sær yvirskot í virkinum, og so heldur lækka partapeningin við útgjaldi til yvirkurs, heldur enn at rinda pening út sum vinningsbýti. Og tá eginpeningurin aftur er nóg stóur, kunnu nýggj frípartabrøv aftur útskrivast. Ein framgangsháttur, sum higartil hevur ført nógvar milliónir óskattaðar úr nógvum feløgum.

Nú verður skattaholið tipt

Higartil eru gingin fyra ár, har politiska skipanin hevur verið vitandi um stórt skattahol, sum hevur kosta milliónir av skattakrónum. Men á nýggjárinum næsta ár, verður hetta tipt. Tað ætlar landsstýrismaðurin í fíggarumálum í øllum færum

SKATTAHOL

Jákup Mørk

jakup@sosialurin.fo

Hóast bæði umsiting og politikkarar vóru vitandi um skattahol í kapitalvinningskattalógin, longu áðrenn henda varð sett í gildi, er hetta holið ongantíð tipt.

Í grein í Sosialinum tann 8. mars í fjør varð staðfest, at umsitingin í fíggarumálaráðnum longu undir viðgerðini av lógin hevði víst á skattaholið, sum er nærri greinað aðra staðni her á síðuni.

Karsten Hansen, fyrrverandi landsstýrismaður í fíggarumálum, viðgekk eisini, at politiski parturin av skipanini hevði verið vitandi um hetta. Men hann staðfesti samstundis, at politiskt hevði ikki verið gjørligt at savna undirtøku fyrri at tippa henda partin av lógin.

Órættvís lóggáva

Nú verður hetta tó gjørt. Bárður Nielsen, landsstýrismaður í fíggarumálum, hevur í longri tíð arbeitt við eini ajourføring av kapitalvinningskattalógin, og henda ajourføring skal so eisini tippa skattaholið.

– Tað er ein trupulleiki, sum vit leingi hava vita av, men hann hevur so ongan tíð verið loystur, sigur Bárður Nielsen.

– Tú kanst kanska siga, at tað í lógarsmíðinum varð lopið upp um garðin, har hann var lægstur, og tað er í sjálvum sær stórt spell. Tí tað hevur havt við sær, at nógvar pengar hátt eru farnir óskattaðir gjøgnum skipanina, bara tí lóggávan gevur ein órættvísan fyrimun til teirra, sum hava átt gomul partabrøv. Ein fyrimun, sum nýggj íleggjarar ikki hava havt. Men tað nyttar lítið at gráta um spiltu mjólk. Farið er farið, og hjá mær at síggja, so ræður nú um, at vit steðga hesum nú, soleiðis at sama órættvísi ikki blívur við at vera í skipanini, sigur hann.

Longu fyrri hálvum øðrum ári síðani varð staðfest, at politiska skipanin kendi til stóra skattaholið frá fyrsta degi, men nústaðni nú tykist vilji vera at tippa hetta

Ætlaði leisturin gjøgnumfórdur

Ein av trupulleikunum í eini slíkari ajourføring hevur verið, at ivamál hevur verið um, hvørt tað er at lóggeva við afturvirkandi kraft, um farið verður inn á spurningin um partabrøv, sum eru fingin til vega, áðrenn lóggávan varð smíðað.

Men tann spurningurin tykist nú vera avkláraður, og leisturin verður tann sami, sum fíggarumálaráðið skeyt upp longu á heysti 2001.

Tann 31. desember 2006 skulu øll feløg gerast upp til eitt skattligt virði, soleiðis at tá verður sagt, at tann dagin vóru feløgini eitt ávíst krónutal verd. Og verður ognarvøkstur, sum er íkomin eftir hetta, skattaður, tá hann fellur til útgjaldingar. Líka mikið, hvussu gomul partabrøvini eru.

– Tað kann sjálvandi vera, at hetta inniber nakrar

skeivleikar. Og í onkrum færum kann metingin væl vísa seg at verða ov høg, soleiðis at ein skattafyrimunur verður latin. Men um so er, so verður hann bara latin hesa einu ferð, og so er liðugt, staðfestir Bárður Nielsen.

Politiska undirtøkan

Sum vit áður hava skrivað, so staðfesti Karsten Hansen, at stóri trupulleikin tá var, at politisk undirtøka ikki fekt fyrri tippa skattaholið. Men tann trupulleikan vónar Bárður Nielsen at hava loyst.

– Nú er málið sjálvandi ikki avgreitt, men vit havt tað fyrri á landsstýrisfundi. Tað skal so eisini ummælast hjá ymsu flokkunum, men eg havi so tosað við fleiri av tingfólkunum um hetta. Og tað tykist, sum er ein vilji til staðar at fáa hetta í rættlag, staðfestir landsstýrismaðurin at enda.

Umframt skattaholið, so verður talan eisini um aðrar smærri tillagningar í kapitalvinningskattalóggávuni. Eitt nú verður tað ikki neyðugt at hava ílóguvirksemi sum vinnuveg, um rentuútreiðslur til keyp av partabrøvum skulu kunnu dragast frá í kapitalvinningsjálvuppgávuni. Og hevur virki skattligt hall og vinning av fíggarognum samstundis, kunnu hesi tøl mótrøknast í framtíðini.